

NEDERLANDS TIJDSCHRIFT VOOR VELDBIOLOGIE
OPGERICHT DOOR E. HEIMANS, J. JASPERS Jr EN JAC. P. THIJSSSE

Een nest met jonge Visotters in de Oude Venen

D. FRANKE.

Het is ongeveer vier jaar geleden, dat een Eernewoudster visser me staande hield en me opgetogen vertelde: „Gister heb ik iets gezien, wat ik nog nooit eerder gezien had. Terwijl ik mijn boot liet drijven en even rustte, verschenen vlak bij mijn boot een oude en drie jonge Otters. Ze speelden samen en gleden als palingen door het water. Ik ben nu 69 jaar, maar dit had ik nog nooit eerder gezien.”

Dat er Otters in het prachtige gebied „De Oude Venen” zijn en steeds geweest zijn, weet ieder hier. Vroeger gingen de vissers en anderen 's winters, als er ijs was en liefst ook sneeuw, op de otterjacht. Dan kon men ze sporen en zo kreeg men nog eens een Otter te zien en ook vaak te

pakken. Maar in open winters en gedurende het overige deel van het jaar was het zien van Otters een zeldzaamheid.

Wat we hier van een Otter geregeld waarnemen, zijn de zg. otterpaden (zie G. A. Brouwer, D.L.N. 1940—1942), resten van maaltijden, en af en toe een leger in het rietland of in een grote pol van de Pluimzegge. Ook zien we langs de waterkant op de opgespoten Princendijk in het natte zand vrij geregeld ottersporen. Bij deze bewijzen van *Lutra's* aanwezigheid blijft het echter doorgaans. Om een Otter in levende lijve te aanschouwen moet men bepaald geluk hebben.

Dat geluk had ik op 3 april. Toen werd ik in de Folkertssloot nl. aangeroepen door

een paar rietsnijders, die me vertelden, dat ze in „Teakes-âldfean” een nest met drie jonge Otters hadden gevonden. Of ik er misschien een foto van wilde maken? Dat was natuurlijk aan geen dovemansoor gezegd.

Het nest bleek midden in een rietveld te liggen (fig. 1). Daar bevond zich een trilveentje met verraderlijke gaten en grote pollen Pluimzegge (*Carex paniculata*). Een dezer pollen was bedekt met verdorde zeggebaderen. Dit had de rietsnijders op het idee gebracht er eens onder te kijken. Ze ontdekten toen niet de verwachte eendeieren, maar een otternest met drie jongen (fig. 2).

De lengte der diertjes varieerde van 25—30 cm. Ze waren prachtig donkerbruin en glanzend. Bij de oren en onder de hals waren ze lichtgrijs. De ogen hielden ze meest dicht, maar het bleek, dat ze ze wel konden openen: ze waren donkerblauw. Verder hadden ze al flinke witte snorharen (fig. 3). De ouderdom durf ik nauwelijks schatten. Ik weet nl. niet hoe groot ze bij de geboorte zijn. Als we rekening houden

met het feit, dat ze plm. tien dagen de ogen gesloten houden, zou dan een schatting van vier weken ver mis zijn? In elk geval mogen we m.i. wel concluderen, dat ze in de nawinter geboren zijn en dat de ranstijd ongeveer in december geweest is. Nadat we de foto's genomen hadden, hebben we de diertjes weer toegedekt. Uiteraard waren we nieuwsgierig naar wat er verder zou gebeuren. Zouden de oude Otters de jongen gaan weghalen als ze mensenlucht vernamen? Bij controle op 4, 5 en 6 april bleek, dat ze nog rustig in het nest lagen, maar de zevende april waren ze vertrokken. De ouders werden niet waargenomen. Wel nog twee grote nesten, zuidelijk en westelijk, elk op een afstand van plm. 15 meter. We mogen m.i. wel aannemen, dat vrouwe *Lutra* haar kroost naar een ander nest heeft gebracht en misschien al heeft meegenomen op jacht. Tijdens het fotograferen bleken ze nl. al wat bijterig.

Door deze vondst kwam er in Eernewoude veel „otterpraat” en kwamen er van verschillende zijden verhalen en ook otter-

Fig. 1. Hoekje van „Teakes - âldfean” met otternest (lichte plek aan oever).

Fig. 2. Otternest met drie jongen.

meldingen, waaruit blijkt, dat er vermoedelijk meer Otters zijn, dan men tot nu toe vermoedde. Omdat, naar ik meen, de otterlitteratuur van de laatste tientallen jaren niet bepaald uitgebreid is, lijkt het me wel geschikt om er nog even verder op in te gaan.

Hoe is de otterstand? De bekende artikelen in D.L.N. jg. 1940—1942, van G. A. Brouwer lieten een vrij somber geluid horen. Sedertdien is er gelukkig een en ander veranderd. De Otters staan nu vrijwel overal onder bescherming en ik geloof, zonder dit direct met getallen te kunnen aantonen, dat ze, in elk geval in Friesland, vooruit gegaan zijn. En vermoedelijk zelfs sterk vooruitgegaan. Mijn gegevens zijn nog onvolledig, maar als we die even bekijken, dan zien we dit: 1958 Otter waargenomen tussen Bergum en Suawoude; herfst 1958 één ex. bij Veenwouden; winter 1958/59 één gespoord bij Donkerbroek en één bij Jubbega (Tjonger), Akkerwoude verscheidene, Nijetrijne verscheidene, Oldeberkoop 3 jongen gezien, Oostermeer (de Leijen) 2 oude met 3 jongen gezien (schatting 8—10 ex.), Lindevallei niet bepaald zeldzaam, Eernewoude schatting 10, Grouw één ge-

zien; maart 1959 jonge Otter in fuik bij Echtenerbrug; juni 1959 idem bij Woudsend. Volgens mededeling van Mr. H. J. Alta komen ze ook voor in de Grote Brekken, de Morra, het Balksterhop (Slotermeer), de Koevorde, het Heegermeer en de Witte Brekken (fig. 4). Vergelijken we deze aantallen met die van Brouwer voor het gehele land in 1942, dan valt direct de grote vooruitgang op. Misschien wil een bepaalde categorie mensen achter het woordje vooruitgang een vraagteken zetten. Ik denk aan de vissers. Maar in ieder geval is hun oordeel toch niet altijd ongunstig. Aan een van onze beroepsvissers vroeg ik: „Hoe denkt U eigenlijk over de Otters?” Het antwoord was: „Och, ze eten natuurlijk vis, maar in hoofdzaak waardeloze vis als Blei, Zeelt, Voorn, enz. Veel scha hebben we er niet van”. Aan enkele vissers vroeg ik: „Hebben jullie wel eens kapotte fuiken gehad door de Otters?” Antwoord: „Nog nooit, en daar in Eernewoude ook nog nooit van gehoord! De Wolhandkrabben deden veel meer scha dan de Otters!” Een heel ander geluid hoorde ik van een visser uit Oostermeer, die op de Leijen vist. Deze man heeft zeker 25 fuiken, die door Otters zijn vernield! Daar komt nog bij, dat hij dan tegelijk ook

Fig. 3. Open ogen en duidelijke snorharen.

de vangst kwijt is. Deze ervaring klopt met die van de visser uit Zeeuws-Vlaanderen, genoemd in het artikel van Brouwer. De vraag rijst, of hier misschien sprake is van een Otter met gespecialiseerde jachtmethode. Hoe zijn de ondervindingen elders?

Ik heb wel eens horen beweren door otterjagers, dat de Otters een dikke schedel hebben, waarmee ze gaten in het ijs slaan. Iemand vertelde mij, dat een Otter zich, bij een achtervolging, achterover op het ijs wierp en zo met de kop het ijs stuksloeg om vervolgens in het ontstane gat te verdwijnen. Zijn er meer dergelijke waarnemingen gedaan?

In de handleiding bij de wandplaat „Roofdieren in de winter” (Wolters) wordt verteld, dat iemand in Canada waargenomen heeft, dat een Otter zijn jongen op de rug meenam het water in en dan snel onderdook om zo de jongen te dwingen te gaan zwemmen. In „De zoogdieren van Nederland” door IJsseling en Scheygrond vond ik daarvan niets vermeld. Is dat in ons land ook waargenomen?

Ik hoop dat dit artikel ertoe zal bijdragen, dat het gesprek over de Visotter weer wordt opgevat. Naar ik vernam, is het

R.I.V.O.N. bezig met een onderzoek naar de otterstand in Nederland. Wij zijn zeer benieuwd naar de resultaten.

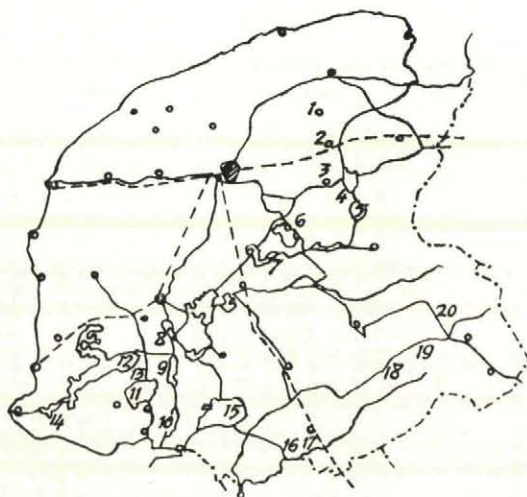

Fig. 4. Vindplaatsen van de Visotter in Friesland. 1. Akkerwoude, 2. Veenwouden, 3. Bergum, 4. Zuidermeer (bij Bergumermeer), 5. Leijen, 6. Eernewoude, 7. Grouw, 8. Witte Brekken, 9. Koevorde, 10. Grote Brekken, 11. Slotermeer, 12. Heegermeer, 13. Woudsend, 14. Morra, 15. Tjeukemeer, 16. Nijetrijne, 17. Lindevallei, 18. Oldeberkoop, 19. Hoornsterzwaag (Tjonger), 20. Donkerbroek.

Stookolievogels op de Nederlandse kust

M. F. MÖRZER BRUIJNS.
(R.I.V.O.N.)

In 1958 is op 26 juli van kracht geworden het in 1954 te Londen opgestelde internationale verdrag ter voorkoming van verontreiniging van de zee door olie. Er waren in 1958 namelijk 11 landen, die dit verdrag hadden geratificeerd (België, Canada, Denemarken, Bondsrepubliek Duitsland, Frankrijk, Groot-Brittannië en Noord-Ierland, Ierland, Mexico, Neder-

land, Noorwegen en Zweden). Dit houdt in dat de schepen van deze landen geen olie op zee mogen uitpompen binnen een zone van 100 mijl uit de kust. Daarmede is een eerste en zeer belangrijke stap gedaan op de weg, die hopelijk zal leiden naar stookolie-vrije zeeën.

Het is algemeen bekend, dat „stookolie” op zee ieder jaar de dood veroorzaakt van